

ČESKÝ RÁJ VII

(Jičínsko, Zebín, Prachovské skály)

sobota 28. května 2016

Odjezd: v 6:45 hod. od hlavního vlakového nádraží Pardubice

Trasa autobusu: Pardubice – Hradec Králové – Hořice – Ostroměř – Úlibice – Jičín (vystoupí všechny skupiny, autobus čeká na skupiny III. a IV.) – Prachov (vystoupí III. a IV. skupina, autobus čeká na skupinu IV.) – Libuň (nastoupí skupiny I., II. a III.). Celkem (tam i zpět) do 200 km.

Odjezd zpět: v 18:30 hod. z Libuně (parkování autobusu bude upřesněno během dne, autobus by měl stát buď v centru obce nebo u železniční stanice)

Předpokládaný příjezd do Pardubic: okolo 20. hodiny

Trasy jednotlivých pěších skupin:

I. skupina vystoupí v Jičíně [1] a prohlédne si centrum města. Poté z rozcestí pod Valdickou bránou vykročí po **Č** sv. směrem a pokračuje alejí Libosad [2] do Valdic [3] (2 km), kde po **Ž** odbočí doleva a dojde pod Zebín [4] na rozcestí s **M** Zebínský dvůr (+0,5 km). Zprvu po **M** a poté po naučné stezce vystoupá na vrchol kopce k barokní kapli (+0,5 km, celkem 3 km) a bude se kochat výhledem do kraje. Stejnou cestou se vrátí zpět na rozcestí Zebínský dvůr (+0,5 km) a pokračuje doprava po **M** spolu s naučnou stezkou Bitva u Jičina 29.6.1866 na rozcestí U Bílého mlýna (+1,5 km), kde odbočí doprava po **Ž**, k níž se vzápětí opět připojí **M**, dojde do Kbelnice [5] k hospodě U Rumcajse (+1 km, celkem 6 km), kde se občerství. Po občerstvovací přestávce pokračuje po **M**, přejde silnici a po asfaltové silničce se stočí doprava a vystoupá na rozcestí Bradačka (+1,5 km), kde pokračuje stále po **M** doleva do osady Brada [6], kde odbočí ke zbytkům stejnojmenného hrádku a pokochá se výhledem do kraje. Poté pokračuje na rozcestí Pod Přivýšinou (+1 km), odkud je možno pokračovat po **M** i po **Z**. Zajímavější je zřejmě **Z** a proto bude pokračovat po ní a přes Vyhlídku Václava Čtvrťka dojde opět na **M**, po níž v souběhu se **Ž** doputuje do Prachova [7] ke vstupu do skal [8] (+1,5 km, celkem 10 km). Po zaplacení vstupného pokračuje po **Č** přes Vyhlídku pěveckého sboru Křížkovský [8a] a napojí se na **Zeleně** značený okruh. Po něm pokračuje nejprve v přímém směru na Hlaholskou vyhlídku [8b], zde se otočí a pokračuje proti směru hodinových ručiček po **Zeleně** značeném okruhu přes Rumcajsovu, Hakenovu [8c], Všetečkovu a Šlikovu vyhlídku, turistickou chatu KČT v Prachovských skalách [8d] (občerstvení), Pechovu vyhlídku, Vyhlídku míru [8e], Babinec [8f] a vyhlídku Šikmá věž [8g], za níž odbočí ze **Zeleně** značeného okruhu po **Č** doleva Císařskou chodbou [8h] znovu k turistické chatě KČT v Prachovských skalách [8d] (od vstupu do skal 5 km, celkem 15 km). Po občerstvení pokračuje po **Č** zprvu v souběhu se **Z** na rozcestí U Pelíška [8i] (+0,5 km), kde odbočí doprava a pokračuje již pouze po **Č** na rozcestí pod skalním hradem Pařez [9] (+2 km), využije krátké odbočky na hrad a po prohlídce pokračuje po **Z** doprava přes Pařezskou Lhotu na rozcestí Hvozdec (+1,5 km), odkud dojde doleva po **M** do Libuně [10] (+ 2km, **celkem 21 km**).

II. skupina vystoupí v Jičíně [1] a prohlédne si centrum města. Poté z rozcestí pod Valdickou bránou vykročí po **Č** sz. směrem a pokračuje kolem rybníku Kníže po silnici do Holína (2,5 km), kde odbočí po **Ž** doprava a dojde do Prachova [7] ke vstupu do skal [8] (+2,5 km, celkem 5 km). Poté pokračuje podobně jako skupina I. až do Libuně (**celkem 16 km**).

III. skupina vystoupí v Jičíně [1] a prohlédne si centrum města (zámek-muzeum, Valdická brána) a ve smluvený čas spolu se skupinou IV. nastoupí do autobusu a popojede. Znovu vystoupí v Prachově [7] na parkovišti u vstupu do skal [8] a pokračuje podobně jako skupiny I. a II. až do Libuně (**celkem 11 km**).

IV. skupina vystoupí v Jičíně [1] a prohlédne si centrum města (zámek-muzeum, Valdická brána) a ve smluvený čas spolu se skupinou III. nastoupí do autobusu a popojede. Znovu vystoupí v Prachově [7] na parkovišti u vstupu do skal [8] a pokračuje podobně jako skupiny I., II. a III. okruh Prachovskými skalami až znovu k turistické chatě KČT v Prachovských skalách [8d] (od vstupu do skal 5 km), ale odtud pokračuje severním směrem po Ž přes Skautskou a Seifertovu vyhlídku a kolem Parkhotelu Skalní město podél silnice zpět do Prachova na parkoviště u vstupu do skal (+2 km, **celkem 7 km**).

Převýšení: terén není horský ani velehorský, ale je skalnatý a členitý, na prohlídku Prachovských skal je třeba počítat i s občerstvením, fotografováním, kocháním atd. alespoň 4 hodiny

V případě nepříznivého počasí bude zvolen přiměřený náhradní program.

Vstupné: muzeum Jičín - dospělí 60 Kč, zlevněné 40 Kč, rodinné 130 Kč

Valdická brána – dospělí 25 Kč, zlevněné 15 Kč

Prachovské skály - dospělí 60 Kč, zlevněné 30 Kč, psi 10 Kč

Možnosti občerstvení: Jičín, Kbelnice (pouze I. skupina), Prachov, Prachovské skály, Libuň

Mapa: zelená edice (1:50 000) KČT č. 19 Český ráj (nejnovější je 7. vydání z roku 2014)

Cena: členové dospělí 200 Kč, členové děti 100 Kč, ostatní 250 Kč, děti nečlenů 120 Kč

Přihlášky: přijímá Dagmar Ehrenbergerová, e-mail: egova@seznam.cz, mobil 739 569 070. Při odhlášení od 14. dne před termínem akce a při nedostavení se k autobusu zaplatí každou stanovenou cenu v plné výši.

Trasy připravil, výlet vede a příjemné zážitky přeje všem: David Šebesta (776 823 797 Vodafon)

Turisticko-vlastivědný text.

[1] **Jičín** – městská památková rezervace, východisko do Prachovských skal. Jičín se prvně připomíná v listině z roku 1293 jako starodávné zboží českých královen. Město bylo založeno kolem roku 1300 na místě dnešního Starého Města. Záhy byla městská práva přenesena na osadu na náhorní plošině chráněné řekou Cidlinou. V roce 1337 spolu s Velišem přešlo město do majetku Vartenberků, od roku 1438 bylo v držení rodu Valdštejnů, od roku 1452 patřilo Jiřímu z Kunštátu a z Poděbrad. Asi od roku 1487 přešlo k rodu Trčků z Lípy, v roce 1607 koupil město Zikmund Smiřický. Po bělohorské bitvě se majetku zmocnil císařský vojevůdce Albrecht z Valdštejna, který učinil Jičín hlavním městem svého frýdlantského vévodství. V té době dosáhlo město velkého rozkvětu. Prováděla se rozsáhlá přestavba jeho středu. Valdštejn povolal jezuity, připravoval založení gymnázia. V letech 1625-34 razil Valdštejn mince. Po jeho smrti se statky dostaly do rukou generála Tieffenbacha, poté Šternberků a v roce 1710 Trautmannsdorfů. Od nich koupilo zámek a část panství město. V 16. století byl Jičín obehnan hradbami, které jsou částečně zachovány pod zámkem. Zachovala se Valdická brána z let 1568-70, 52 m vysoká, z ochozu je vynikající rozhled. Na hlavním náměstí je Valdštejnův zámek, který vznikl ze sídla Mikuláše Trčky, jež bylo po roce 1608 přestavěno na dvoupatrový renesanční zámek. V letech 1681 a 1768 vyhořel, do roku 1775 byl upraven pozdně barokně. V zámku se nachází Regionální muzeum a galerie. Děkanský kostel sv. Jakuba Většího byl započat asi v roce 1627, po prvním požáru v roce 1681 byl

vrcholně barokně upraven, dnešní podoba je po požáru z roku 1768. Vlastní domy na náměstí jsou renesančního a barokního původu, vesměs s empírovými fasádami po požáru v roce 1840. Celé náměstí má podloubí. Městský poutní kostel sv. Ignáce je z 1. poloviny 14. století, později byl přestavován. Za kostelem je bývalý raně barokní jezuitský seminář a gymnázium. Špitální kostel Panny Marie de Sale na Novém Městě byl postaven v letech 1629-63, věž je z roku 1718. Nové Město je jednotně založeným předměstím na pravidelném půdorysu z doby kolem roku 1624. Vodárenská věž ze 17. století slouží dnes jako galerie Na Hrázi. Židovská synagoga pochází ze 70. let 18. století. Na Husově třídě stojí pomník Mistra Jana Husa z roku 1872 od sochaře Suchardy (nejstarší Husův pomník v Čechách). Rodiště spisovatele J. Š. Kubína (1864-1965). Na jezuitském gymnáziu působil Bohuslav Balbín, studovali zde filolog J. Gebauer, básník V. Šolc, spisovatel Antal Stašek, František Ladislav Rieger a mnoho dalších. Průmysl strojírenský, potravinářský, textilní, nábytkářský aj. Tradici mají v květnu pořádané Valdštejnovy slavnosti a v září festival dětí a dospělých „Jičín – město pohádky“. Loupežníka Rumcajse připomíná prohlídkově přístupná Rumcajsova ševcovna.

[2] Libosad – chráněný park se starými stromy na sv. okraji Jičína (2,016 ha). Ze stromů vynikají 2 buky lesní červenolisté s obvody kmenů 430 a 450 cm a výškou 39 m a kaštanovník jedlý. Park je rozdělen železniční tratí. S městem je spojen alejí lip v délce asi 2 km (více než 1200 stromů). V parku je Valdštejnská lodžie z roku 1632, pod parkem je obora. V současné době probíhá postupná rekonstrukce. Prvky Valdštejnovy barokní komponované krajiny.

[3] Valdice – obec se připomíná v roce 1362. Bývalý kartuziánský klášter, zvaný též Kartouzy, založil v roce 1627 Albrecht z Valdštejna. Jde o ojedinělou památku pozdního italského manýrismu. V roce 1783 byl klášter zrušen a v letech 1855-57 přestavěn na trestnici. Ostatky Albrechta z Valdštejna byly v kostele Nanebevzetí Panny Marie uloženy v letech 1636-1785. Potom byly převezeny do Mnichova Hradiště. Objekt se nachází uvnitř věznice a není přístupný.

[4] Zebín – přírodní památka (5,73 ha, vyhlášena v roce 1980, rozšířena v roce 1990). Třetihorní vulkanickou činností vytvořená čedičová kupa (400 m) představující výrazný krajinný prvek sv. od Jičína. V hornině jsou uzavřeny bloky porcelanitu. Z původního vegetačního krytu se uchovalo především teplomilné společenstvo na vrcholových skalách. Na severním temeni je suťové pole a na jz. bývalý lom, kde se těžil stavební kámen již za Albrechta z Valdštejna. Na vrcholu je barokní kaplička sv. Maří Magdaleny. Kultovní místo ze starší doby železné v okolí vrcholu (nálezy keramiky). Z vrcholu je nádherný daleký kruhový rozhled. Kostel Všech Svatých (dnešní podoba z přelomu 17. a 18. století) na úpatí je pozůstatkem vsi Zebína zrušené Valdštejnem. Na hřbitově při kostele je polygonální dřevěná zvonice.

[5] Kbelnice – ves se připomíná v roce 1322. Při silnici I/35 je vojenský hřbitov z války v roce 1866 a osárium, secesní kaple z let 1904-06, práce hořické sochařské školy. Restaurace „U Rumcajse“ je původně empírová jednopatrová budova z roku 1835. Při cestě k Bílému mlýnu se nachází osídlení z mladší doby kamenné, Keltů (nález pece) a Slovanů. Mlýn je opředen mnohými pověstmi. Vede tudy naučná stezka o prusko-rakouské válce v roce 1866.

[6] Brada – osada (400 m), připomíná se v roce 1258. Stojí zde raně gotický kostelík sv. Bartoloměje, připomínaný v roce 1371, opravený v letech 1622 a 1814. Na hřbitově stojí malá dřevěná hranolová zvonice. Nad osadou stejnojmenný skalní blok (485 m), na němž stál od 13. století raně gotický hrad Brada, rodové sídlo Načeradů. V roce 1482 zpustl, když předtím jeho význam poklesl stavbou hradu Veliše. Na nejvyšší skále jsou sochy sv. Petra a sv. Pavla a dřevěný kříž, který připomíná bitvu u Jičína 29.6.1866. Vrch byl dělostřeleckým postavením rakouské armády. Daleký rozhled.

[7] Prachov – ves se připomíná v roce 1533. Hlavní východisko do Prachovských skal. V okolí se nachází řada pomníků padlých v prusko-rakouské válce v roce 1866. Pod německými nápisy zde odpočívají i vojáci z Čech, Lužice a jiných slovanských zemí. Panely naučné stezky o prusko-rakouské válce v roce 1866 (naučná stezka nebyla nikdy vyznačena, byly osazeny pouze panely).

[8] Prachovské skály – přírodní rezervace (243,50 ha, vyhlášena v roce 1933), silně ovlivněná návštěvností. Zvětváním a částečným odnosem původně souvislé tabule kvádrových pískovců svrchnokřídového stáří vznikly geomorfologicky pozoruhodné útvary skalního města. Nejznámějším útvarem je Madona, někdy nazývaná jako Prachovská Jehla a Čepička. Čedičové

vyvěřeliny (Svinčice) zde připomínají třetihorní sopečnou činnost. Již od 17. století př. Kr. – nejprve lidem popelnicových polí – bylo území prakticky souvisle osídleno a obhospodařováno, takže z původních porostů bučin a borových doubrav zůstaly dnes jen fragmenty ve smrkových monokulturách.

[8a] Vyhlídka pěveckého sboru Křížkovský – dříve zvaná „První pohovka“ (459 m) ve východní části Prachovských skal. Pojmenována je na paměť návštěvy pražského pěveckého sboru v Prachovských skalách. Rozhled je odtud k S a SV, zvláště pak na jinolickou rekreační oblast.

[8b] Hlaholská vyhlídka – pojmenována je na paměť návštěvy pražského pěveckého sboru Hlahol v roce 1887.

[8c] Hakenova vyhlídka – ve střední části Prachovských skal je pojmenována podle profesora Josefa Hakena z Horního Lochova, který se zasloužil o archeologický výzkum Prachovských skal. Výhled je odtud na Krkavčí skály.

[8d] Turistická chata KČT v Prachovských skalách – původně zde stála lesní restaurace „Ve sklípku“, kterou dal v roce 1886 postavit majitel panství hrabě Ervin Šlik pod Zelenou roklí. V roce 1921 byla zbořena. Nynější chatu dal postavit KČT a byla otevřena 18. května 1924. V roce 1930 byla rozšířena. Hlavní východisko turistických značených tras. Příjezdní silnice byla dokončena v roce 1928.

[8e] Vyhlídka Míru – ve střední části Prachovských skal (452 m), byla zpřístupněna v roce 1947.

[8f] Babinec – skalnatá rokle pod Šikmou věží na jižním okraji Prachovských skal. Před vstupem do Americké sluje je pamětní deska, která připomíná, že v neděli 1. června 1879 navštívila Prachovské skály 24členná skupina pražských turistů vedená Vojtou Náprstkem. Ve výpravě byl i Jaroslav Vrchlický s Ludmilou Podlipskou a přírodopisec dr. Bauše. Tento zájezd je považován za počátek organizované turistiky v Prachovských skalách. Deska byla odhalena 2. června 1929.

[8g] Šikmá věž – též Vítkova vyhlídka. Vyhlídková skála (422 m) v jižní části Prachovských skal. Výstup je po tesaných schodech, omezený rozhled k J a JV.

[8h] Císařská chodba – nejmalebnější a nejmohutnější rokle v Prachovských skalách, ohraničená svislými pískovcovými stěnami. Byla pojmenována po císaři Františku I., který tuto chodbu navštívil 9. června 1813 při svém čtyřdenním pobytu v Jičíně na poradě protinapoleonské koalice.

[8i] Pelíšek – původní plastika bájně postavy strážce Prachovských skal, opředené mnoha pověstmi, z roku 1939 byla zhotovena podle návrhu L. Horáka. Koupaliště na styku tří údolí, písčité pláž.

[9] Pařez – zbytky skalního hrádku s kamennou věží a s obvodovou hradbou ze 14. a počátku 15. století na sz. okraji Prachovských skal. Připomíná se v roce 1372. Původně se nazýval Husí nůžka. Byl založen na skalním bloku, částečně vytesán ve skále. Později se snad stal loupežnickým sídlem, proto byl zřejmě vypálen. Byl zde nalezen poklad grošů Václava IV. a kamenná koule, domnělý doklad dobývání husity.

[10] Libuň – obec v údolí Libuňky. Připomíná se v roce 1369. Farní gotický kostel sv. Martina byl v roce 1771 zbarokizován. Barokní fara z 18. století, v letech 1823-76 na ní působil děkan, básník a buditel Antonín Marek (libuňský jemnostpán). Pomník z roku 1896 před kostelem. Při protireformační misi zde byl v roce 1629 zavražděn jezuita Burnatius se žákem Rokytou. Na paměť této události byl postaven toskánský sloup z roku 1689. Působíště malíře Františka Kavána (1866-1941). Je pochován na zdejším hřbitově.

